

ЛЕГКА О. В. ФОРМИ ЗАКРЕПЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ В СФЕРЕ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ

Исследованы понятие и формы закрепления международных стандартов в сфере административной ответственности, проанализированы международные нормативно-правовые акты и осуществлена их видовая классификация применительно к сфере административной ответственности.

Ключевые слова: административная ответственность, формы закрепления, источники права, правовое регулирование, международный стандарт.

LENKA O. V. FORMS OF CONSOLIDATION OF INTERNATIONAL STANDARDS IN THE FIELD OF ADMINISTRATIVE LIABILITY

The author has researched the concept and forms of consolidation of international standards in the field of administrative liability; has analyzed international regulatory acts and has carried out their classification according to the sphere of administrative liability. It has been substantiated that each branch of law is characterized by a special, own system of sources, types of sources of law stem from the very content of social relations, through the specificity of which such a branch of law is allocated and exists. The object of regulation and method directly determine not only the composition and type of the norms of the relevant field of legislation, but also the type, as well as the scope of forms of expressing the law. That is, certain types of law norms, and, consequently, the types of forms of its expression correspond to each branch of law. The features of various social systems, the diversity of forms of state intervention into public relations are clearly determined in this phenomenon. In particular, certain provisions of the institution of administrative liability in the field of administrative law of Ukraine are more regulated in international treaties (declarations, conventions and recommendations).

It has been established that the formation of a new legal space and the change of social priorities lead to the need to research established legal institutions in a new light, more thorough, which create the foundation of the legal system and ensure the proper functioning of legal relations in the country, in particular the institution of administrative liability. It has been proved that the form of consolidation of the norms of international law as a way of giving them an official, compulsory nature, are sources of international law. Due to the specificity of international law and the process of establishing its norms, there is no a legal act recognized by all the subjects of international law that establishes the list of sources of international law and their definition.

Keywords: administrative liability, forms of consolidation, sources of law, legal regulation, international standard.

УДК 342.9(477)

А. М. МАКАРОВЕЦЬ,

здобувач Університету сучасних знань (м. Київ)

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ АПАРАТУ СУДУ ТА МІСЦЕ СЕРЕД НИХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Комплексно досліджено правові засади діяльності апарату суду, обґрунтовано їх значущість. Визначено й охарактеризовано основні нормативно-правові акти, які регулюють діяльність апарату суду, і запропоновано їх класифікацію. Обґрунтовано вагомість місця адміністративно-правового регулювання в правових засадах діяльності апарату суду.

Ключові слова: суд, апарат, керівник апарату, адміністративно-правове регулювання, правові засади, нормативно-правовий акт.

Makarovets, A.M. (2017), "Legal Principles of the Court Apparatus Activity and the Place of Administrative and Legal Regulation among Them" ["Pravovi zasady diialnosti aparatu sudu ta mistse sered nykh administratyvno-pravovoho rehuliuвання"], *Pravo i Bezpeka*, No. 4, pp. 56–62.

Постановка проблеми. Важливою передумовою ефективною діяльності апарату суду, як і системи судочинства в цілому, є якісне нормативно-правове забезпечення, особливе місце в якому об'єктивно посідає адміністративно-правове регулювання.

Стан дослідження. Загальні питання правового регулювання діяльності суду зокрема окремі аспекти адміністративно-правового регулювання діяльності апарату суду, досліджувала низка вітчизняних та іноземних правознавців, а також науковців суміжних галузей

знань: Є. В. Авдєєнко, Р. М. Аюпова, В. М. Бєвзенко, С. О. Бондар, А. Л. Борко, В. А. Гомада, М. К. Гримич, Д. В. Кіреєв, Р. С. Мельник, О. М. Музичук, Г. Я. Наконечна, І. В. Петренко, І. Л. Петрухін, С. С. Резнікова, В. В. Рунова, А. В. Сагун, М. І. Шатерніков, Д. Ю. Шпенюв та ін. Але, незважаючи на значний науковий доробок, у контексті судової реформи в Україні та з урахуванням низки наявних недоліків в адміністративно-правовому забезпеченні й регулюванні діяльності апарату суду це питання не втрачає своєї актуальності і сьогодні, набуваючи якісно нового статусу.

Метою цієї статті є комплексне дослідження правових засад діяльності апарату суду та визначення місця в ньому адміністративно-правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Як слушно зазначає з цього приводу А. Л. Борко, вагома соціальна роль і своєрідне місце у державному механізмі судової системи України зумовлюють формування цілісної нормативно-правової бази організації та функціонування, закладення необхідних механізмів реалізації судової влади й правових гарантій відправлення судами правосуддя в Україні [1, с. 59]. При цьому А. А. Стрижак справедливо наголошує на тому, що в системі правового регулювання діяльності із забезпечення роботи судів існує чимало прогалин і недоліків, які заважають ефективному здійсненню функцій з організації функціонування органів правосуддя в Україні. Зокрема, на думку автора, яку цілком розділяємо, характерними є такі моменти: 1) недостатньо визначеним і чітким у відповідному законодавстві є правовий статус суб'єктів управлінської діяльності в судах загальної юрисдикції; 2) фактично поза межами законодавчого регулювання залишаються питання фінансового й матеріально-технічного забезпечення судів; 3) майже відсутнє будь-яке визначення процедур і правил здійснення організаційної роботи у сфері забезпечення функціонування судочинства; 4) актуальною є проблема систематизації та впорядкування відповідного законодавства, піднесення його на новий, більш якісний рівень; 5) одним із важливих напрямків є удосконалення правового регулювання діяльності щодо організаційного керівництва в судах, уточнення й деталізація прав та обов'язків керівників органів правосуддя [2, с. 18] тощо.

Отже, правові засади діяльності апарату суду є тим важливим базисом, який визначає та регламентує весь процес виникнення, становлення та розвитку як діяльності апарату суду, так і інституту судової влади в цілому.

Варто зазначити, що правовими основами діяльності судів є сукупність правових актів, які регулюють суспільні відносини, що виникають, розвиваються та припиняються за їх участю [3, с. 17]; система відповідних адміністративно-правових норм, що регламентують відносини у досліджуваній сфері: Конституція та закони України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, інші акти законодавства України [4, с. 154]. На нашу думку, саме система нормативних актів, особливо адміністративно-правових актів, регламентує й регулює суспільні відносини, які виникають у сфері діяльності апарату суду та потребують відповідного правового впливу з метою їх організаційного впорядкування та досягнення апаратом суду поставлених державою цілей і виконання завдань.

Розглянемо ці нормативно-правові акти детальніше. Передусім слід зазначити, що у ст. 10 Загальної декларації прав людини проголошено, що кожна людина для визначення її прав та обов'язків і для встановлення обґрунтованості пред'явленого їй кримінального обвинувачення має право на основі повної рівності на те, щоб її справа була розглянута прилюдно й з додержанням усіх вимог справедливості незалежним і безстороннім судом [5]. У ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські й політичні права закріплено, що всі особи є рівними перед судами, і кожен має право на справедливий і публічний розгляд справи компетентним, незалежним і безстороннім судом, створеним на підставі закону [6]. Значущими в цьому контексті є й такі міжнародні нормативно-правові акти, як Монреальська універсальна декларація про незалежність правосуддя (1983 р.), Бангалорські принципи поведінки суддів, схвалені резолюцією 2006/23 Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 р., Рекомендація № R(94)12 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо незалежності, дієвості та ролі суддів та інші. При цьому в останньому документі, зокрема, рекомендовано для ефективної роботи суддів створити належні умови роботи, у тому числі шляхом забезпечення належного допоміжного персоналу, з тим, аби судді могли ефективно й оперативіно виконувати свої обов'язки, вжиття відповідних заходів із доручення виконання несудових завдань іншим особам з метою зменшення перевантаження у роботі судів [7]. Тобто значущість і місце безпосередньо апарату суду в процесі здійснення судочинства серйозно підноситься на міжнародному та європейському рівні.

Водночас згідно з положеннями ст. 55 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. У п. 14 ст. 92 чітко встановлено, що виключно законами України визначаються судоустрій, судочинство тощо. Окремо питанню правосуддя присвячено розділ VIII Основного Закону, а компетенції та повноваженням Конституційного Суду України – розділ XII [8]. Окрім Конституції України, адміністративно-правове регулювання судової влади та здійснення правосуддя в нашій державі, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд, здійснюється на підставі закону України від 02.06.2016 «Про судоустрій і статус суддів». Так, встановлено, що судова влада в Україні відповідно до конституційних засад поділу влади здійснюється незалежними та безсторонніми судами, утвореними законом (ст. 1). Окрему главу 3 присвячено регламентації функціонування апарату суду, служби організаційного забезпечення роботи та охорони суду [9].

Зокрема, у ст. 155 вищезгаданого закону визначено, що організаційне забезпечення роботи суду здійснює його апарат, який очолює керівник апарату. Положення про апарат суду розробляється на підставі Типового положення про апарат суду та затверджується зборами суддів відповідного суду. У свою чергу, Типове положення про апарат суду [10] затверджує Державна судова адміністрація України за погодженням із Вищою радою правосуддя.

Також важливо зауважити, що правовий статус працівників апарату суду визначається законом України від 10.12.2015 «Про державну службу» з урахуванням особливостей, визначених законом України «Про судоустрій і статус суддів». Так, у ст. 6 закону України «Про державну службу» визначено, що посади керівників апаратів Конституційного Суду України, Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів, керівників апаратів апеляційних та місцевих судів, керівників структурних підрозділів апаратів судів належать до категорій посад державної служби. Крім того, статтею 91 регламентуються особливості проходження державної служби в окремих державних органах, у т. ч. керівників апаратів Конституційного Суду України, Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів, Вищої ради правосуддя й Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, керівників апаратів (секретаріатів)

судів, органів та установ системи правосуддя – з особливостями, передбаченими законодавством про судоустрій і статус суддів. Також законом України «Про державну службу» встановлюються загальні обов'язки та права керівника апарату суду як державного службовця, порядок прийняття на роботу і звільнення державних службовців, особливості проходження державної служби (час праці й відпочинку, порядок надання відпусток та зміст обмежень, властивих для кожного службовця у зв'язку з особливостями його правового статусу як особи, що виконує відповідальні державні завдання, тощо) [11].

Інші специфічні особливості діяльності апарату суду та його посадових осіб врегульовуються законом України «Про судоустрій і статус суддів». Встановлено, що структура та штатна чисельність апаратів місцевих судів за погодженням із головою суду затверджуються відповідним територіальним управлінням Державної судової адміністрації України, а апаратів апеляційних судів і вищих спеціалізованих судів – Державною судовою адміністрацією України за погодженням з головою суду в межах видатків на утримання відповідного суду. Передбачається, що в апаратах судів можуть створюватися управління, відділи, сектори, що здійснюють свої функції на підставі положень, які затверджуються керівником апарату відповідного суду. Також в апараті суду утворюється канцелярія, яка щоденно протягом робочого часу суду забезпечує прийняття та реєстрацію документів, що подаються до відповідного суду, й виконує інші завдання, визначені положенням, затвердженим керівником апарату відповідного суду. До штату апарату судів входять також секретарі судового засідання, наукові консультанти та судові розпорядники. Окремо в ст. 156 цього закону визначаються особливості апарату Верховного Суду України, ст. 157 присвячено питанню діяльності помічників суддів, ст. 158 – бібліотеки суду, ст. 159 – служби судових розпорядників, ст. 160 – забезпеченню охорони та підтримання громадського порядку в судах [9] тощо.

Досліджуючи правові засади діяльності апарату суду, особливу увагу слід приділити вивченню Типового положення про апарат місцевого, апеляційного судів, на підставі якого розробляється положення про апарат того чи іншого суду. Так, у I розділі Типового положення відмічається, що апарат місцевого, апеляційного судів здійснює організаційне забезпечення роботи суду відповідно до закону України «Про судоустрій і статус суддів» і у

своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про державну службу», іншими нормативно-правовими актами, положенням про апарат суду, рішеннями зборів суддів, а також наказами та розпорядженнями голови суду й наказами керівника апарату суду. При цьому голова суду контролює ефективність діяльності апарату суду, вносить подання про призначення на посаду керівника апарату суду й заступника керівника апарату суду та про звільнення їх з посад, а також про застосування заохочень або накладення дисциплінарних стягнень відповідно до законодавства. Також у розділі II Типового положення окреслено основні функції апарату суду, у розділі III – повноваження та особливості діяльності керівника апарату суду, у розділі IV – повноваження й особливості діяльності керівників структурних підрозділів та інших працівників апарату суду [10].

Також на підставі рішення Ради суддів України від 13.05.2005 № 27 «Про погодження Типових посадових інструкцій працівників апарату місцевого загального суду» з метою поліпшення організації діяльності місцевих загальних судів, забезпечення єдності у визначенні посадових обов'язків працівників апарату місцевого загального суду та кваліфікаційних вимог щодо певних категорій і посад Державною судовою адміністрацією України було затверджено Типові посадові інструкції працівників апарату суду (наказ Державної судової адміністрації від 20.07.2005 № 86) [12].

Серед системи нормативно-правових актів, які формують правові засади діяльності апарату суду, крім вищезазначених, слід звернути увагу й на закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» від 23.12.1993, який встановлює систему особливих заходів державного захисту суддів Конституційного Суду України, суддів та працівників апаратів судів від перешкоджання виконанню покладених на них законом обов'язків і здійсненню наданих прав, а так само від посягань на життя, здоров'я, житло і майно зазначених осіб та їх близьких родичів у зв'язку із службовою діяльністю цих осіб [13]. Важливе значення для правового регулювання діяльності апарату суду відіграв і закон України від 22.12.2005 «Про доступ до судових рішень», який визначає порядок доступу до судових рішень з метою забезпечення відкритості діяльності судів загальної юрисдикції, прогнозованості судових рішень і сприяння однаковому застосуванню законодавства, а також регулює відносини щодо забезпечення доступу до судо-

вих рішень (рішень, судових наказів, постанов, вироків, ухвал), ухвалених судами загальної юрисдикції, та ведення Єдиного державного реєстру судових рішень [14].

Водночас не можна не звернути уваги й на закони України від 14.10.2014 «Про запобігання корупції», який визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень [15], та від 02.10.1996 «Про звернення громадян», що регулює питання практичної реалізації громадянами України наданого їм Конституцією України права вносити в органи державної влади й об'єднання громадян відповідно до їх статуту пропозиції про поліпшення їх діяльності, викривати недоліки в роботі, оскаржувати дії посадових осіб, державних і громадських органів. Закон забезпечує громадянам України можливості для участі в управлінні державними та громадськими справами, для впливу на поліпшення роботи органів державної влади й місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності для обстоювання своїх прав і законних інтересів та відновлення їх у разі порушення [16]. У свою чергу, закон України від 13.01.2011 «Про доступ до публічної інформації» визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що перебуває у володінні суб'єктів владних повноважень та інших розпорядників публічної інформації, визначених цим законом, та інформації, що становить суспільний інтерес [17].

У формуванні правових засад діяльності апарату суду відіграють свою роль і укази Президента України від 11.12.2002 № 395/2002-рп «Про заходи щодо забезпечення належних умов діяльності судів», від 10.05.2006 № 361/2006 «Про Концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» та ін., постанови Верховної Ради України від 28.04.1992 № 2296-XII «Про Концепцію судово-правової реформи в Україні», від 03.04.1995 № 179/95-ПВ «Про структуру і штатну чисельність апарату Верховного Суду України» та ін., постанови Кабінету Міністрів України від 25.05.2006 № 740 «Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень», від 09.03.2006 № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів виконавчої влади, органів прокуратури,

судів та інших органів» тощо, а також правові акти органів судової влади, які спрямовані на роз'яснення питань застосування норм права, аналіз та узагальнення судової практики, постанови Пленуму Верховного Суду України, рішення Конституційного Суду України, накази судових органів про доведення до відома суддів і працівників апарату суду указів Президента України, постанов Верховної Ради України, актів Кабінету Міністрів України та центральних органів державної влади, накази та розпорядження голів судів (місцевих, апеляційних, вищих спеціалізованих, Верховного) з питань, що належать до їх повноважень і не пов'язані з відправленням правосуддя, накази Державної судової адміністрації України, положення та рішення З'їзду суддів України, Ради суддів України, зборів суддів Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів України, зокрема Правила поведінки працівників суду, положення про апарат суду, положення про автоматизовану систему документообігу суду, інструкція про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового процесу (судового засідання), інструкція про порядок передання до архіву місцевого та апеляційного суду, зберігання в ньому, відбору та передання до державних архівних установ та архівних відділів міських рад судових справ та управлінської документації суду тощо.

Як справедливо стверджує М. К. Закурін, правове регулювання діяльності судів забезпечує господарське, цивільне, адміністративне, фінансове та бюджетне право, проте в цьому переліку нормам адміністративного права належить чільне місце, яке окреслюється такими межами: 1) адміністративними процедурами щодо створення, реорганізації та ліквідації судів; 2) визначенням адміністративно-правового статусу суддів; 3) кадровою роботою в системі судочинства: а) регулюванням питань відбору, призначення, звільнення й відставки суддів та керівників апаратів судів; б) заміщенням вакантних посад державних службовців апарату судів, їх призначенням та звільненням; 4) установленням меж повноважень суддів, які обіймають адміністративні посади; 5) правовим регулюванням особистого прийому громадян у системі судів; 6) доступом до публічної інформації та взаємодії із засобами масової інформації; 7) правовим регулюванням суддівського самоврядування суддів; 8) організацією захисту суддів, охорони приміщень судів, підтримання в них правопорядку; 9) особливостями заохочення і дисциплінарної відповідальності суддів та державних службовців апарату судів;

10) забезпеченням діяльності судів судовою адміністрацією [18].

Що ж стосується сфери правосуддя, то А. А. Іванищук під адміністративно-правовим регулюванням судової влади розуміє форму соціальної взаємодії суб'єктів адміністративного права, комплексний інститут адміністративного права, що об'єднує однорідні суспільні відносини, які описуються системою, структурою, механізмом і напрямками [19, с. 50]. У свою чергу, А. В. Рибас вбачає адміністративно-правове регулювання у сфері діяльності судів і суддів у цілеспрямованому впливі норм адміністративного права, здійснюваному органами суддівського самоврядування засобами владно-розпорядчої та адміністративно-сервісної діяльності на суспільні відносини [20, с. 24–25]. Проте, на наш погляд, більш повним є визначення адміністративно-правового регулювання, запропоноване А. Л. Борком, який розглядає правове регулювання діяльності судів як форму впливу держави з використанням права на суспільні відносини у сфері діяльності судів, що здійснюється за допомогою юридичних засобів і забезпечується законодавчими та підзаконними нормативно-правовими актами [21, с. 13].

Висновки. У результаті аналізу значного масиву нормативно-правових актів, які у своїй сукупності становлять правові засади діяльності апарату суду, вважаємо доцільним класифікувати їх не лише за ієрархією в системі джерел права, але й за призначенням, виділивши такі групи: 1) організаційно-управлінського характеру, які регламентують порядок створення, організації, управління, функціонування та діяльності апарату суду, його взаємодії з іншими учасниками правовідносин у системі правосуддя; 2) забезпечувального характеру, які регламентують питання матеріального та фінансового забезпечення діяльності апарату суду; 3) кадрового спрямування, покликані реалізувати кадрову політику в системі діяльності судів; 4) контрольного напрямку для реалізації контролю за правомірністю діяльності апарату суду, дисципліною, недопущенням корупції тощо; 5) нормативно-етичного характеру для встановлення та додержання правил поведінки працівників апарату суду, недопущення конфліктів інтересів тощо.

Вагомість місця адміністративно-правового регулювання в правових засадах діяльності апарату суду обумовлюється передусім організаційним та управлінським спрямуванням діяльності апарату суду, а також нагальною потребою в чіткій і детальній регламентації всіх

адміністративно-правових аспектів створення, організації, функціонування, діяльності та взаємодії апарату суду задля забезпечення ефективною та якісною роботи суддів і, відповідно,

реалізації гарантованого державою права на справедливий суд, захист і відновлення порушених прав та інтересів у суді.

Список бібліографічних посилань

1. Борко А. Л. Адміністративно-правове забезпечення функціонування судової системи України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2014. 400 с.
2. Стрижак А. А. Державне управління забезпеченням діяльності судів загальної юрисдикції : автореф. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2005. 21 с.
3. Бондар С. О. Адміністративно-правове забезпечення діяльності адміністративних судів в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2010. 20 с.
4. Спасенко В. О. Деякі питання адміністративно-правового регулювання діяльності державної реєстраційної служби України. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 1. С. 153–157.
5. Загальна декларація прав людини : від 10 груд. 1948 р. *Офіційний вісник України*. 2008. № 93. Ст. 3103.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : від 16.12.1966 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 дата звернення: 20.11.2017).
7. Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо незалежності, дієвості та ролі суддів : від 13.10.1994 № R(94)12. *Вісник Верховного Суду України*. 1997. № 4 (6). С. 10–11.
8. Конституція України : закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
9. Про судоустрій і статус суддів : закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
10. Типове положення про апарат місцевого, апеляційного судів : затв. наказом Держ. суд. адміністрації України від 28.09.2012 № 115 // Судова влада України : сайт. URL: <https://court.gov.ua/userfiles/tipove-polozh-pro-aragat.pdf> (дата звернення: 25.11.2017).
11. Про державну службу : закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
12. Про затвердження Типових посадових інструкцій працівників апарату місцевого загального суду : наказ Держ. суд. адміністрації від 20.07.2005 № 86 // Територіальне управління Державної судової адміністрації України в Одеській області : сайт. URL: http://od.court.gov.ua/tu16/info_suddi/posad (дата звернення: 25.11.2017).
13. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : закон України від 23.12.1993 № 3781-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 11. Ст. 50.
14. Про доступ до судових рішень : закон України від 22.12.2005 № 3262-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15. Ст. 128.
15. Про запобігання корупції : закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.
16. Про звернення громадян : закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
17. Про доступ до публічної інформації : закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314.
18. Закурін М. К. Адміністративно-правове регулювання діяльності господарських судів : монографія. Херсон : Херсон. міська друк., 2013. 204 с.
19. Іванищук А. А. Адміністративно-правове регулювання судової влади: проблеми теорії. *Leges et vita = Закон и жизнь*. 2013. № 11/4 (263). С. 48–51.
20. Рибас А. В. Адміністративно-правові засади призначення суддів в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2016. 197 с.
21. Борко А. Л. Організаційно-правове забезпечення діяльності адміністративних судів України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2009. 17 с.

Надійшла до редколегії 01.12.2017

МАКАРОВЕЦ А. Н. ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АППАРАТА СУДА И МЕСТО СРЕДИ НИХ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Комплексно исследованы правовые основы деятельности аппарата суда, обоснована их значимость. Определены и охарактеризованы основные нормативно-правовые акты, регулирующие деятельность аппарата суда, и предложена их классификация. Обоснована весомость места административно-правового регулирования в правовых основах деятельности аппарата суда.

Ключевые слова: суд, аппарат, руководитель аппарата, административно-правовое регулирование, правовые основы, нормативно-правовой акт.

MAKAROVETS A. M. LEGAL PRINCIPLES OF THE COURT APPARATUS ACTIVITY AND THE PLACE OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION AMONG THEM

The author has comprehensively researched legal principles of the court apparatus activity and has substantiated their significance. The basic regulatory acts, which regulate the activity of the court apparatus, have been defined and characterized; their classification has been developed. The legal principles for the activities of the court apparatus have been offered to divide into the following groups: 1) of organizational and managerial nature that regulate the procedure for the establishment, organization, management, functioning and operation of the court apparatus, its interaction with other participants in the legal relations within the justice system; 2) of guaranteeing nature that regulate issues of material and financial provision of the court apparatus; 3) of personnel direction, intended to implement personnel policy in the system of court activity; 4) of control direction for exercising control over the lawfulness of the activity of the court apparatus, discipline, preventing corruption, etc.; 5) of normative and ethical nature for establishing and observing the rules of conduct of the employees of the court apparatus and preventing competitive interests.

It has been argued that the importance of the place of administrative and legal regulation in the legal principles of the court apparatus activity is primarily determined by the organizational and managerial direction of the court apparatus activity, as well as the urgent need for a clear and detailed regulation of all administrative and legal aspects of the establishment, organization, functioning, activity and interaction of the court apparatus. In order to ensure the efficient and high-quality work of judges and, accordingly, the implementation of the state-guaranteed right to a fair trial, protection and restoration of violated rights and interests in the court.

Keywords: court, apparatus, head of the apparatus, administrative and legal regulation, legal principles, regulatory act.

УДК 347.97/99

І. В. ПЕТРЕНКО,

кандидат юридичних наук, заступник начальника Територіального управління
Державної судової адміністрації України в Сумській області

ДО ПРОБЛЕМИ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУДІВ

Доведено, що оцінювання виступає надзвичайно важливим інструментом перевірки якості, ефективності та результативності діяльності судів. Указано, що воно, забезпечуючи отримання інформації про діяльність суду, сприяє дотриманню його незалежності як органу судової влади. Установлено, що оцінювання діяльності суду здійснюється переважно у формах опитування (зовнішнього та внутрішнього) та вивчення звітності й інших документів, що містять статистичні дані про роботу судів. Здійснено їх аналіз та надано пропозиції щодо їх удосконалення.

Ключові слова: суд, оцінювання, діяльність, ефективність функціонування, якість, форми, опитування, звітність.

Petrenko, I.V. (2017), "Regarding the problems of characterizing the forms for evaluating the effectiveness of the courts activities" ["Do problemy kharakterystyky form otsiniuvannia efektyvnosti diialnosti sudiv"], *Pravo i Bezpeka*, No. 4, pp. 62–67.

Актуальність. Важливим завданням на шляху вдосконалення якості діяльності судів є запровадження змістовної та ефективної системи оцінювання цієї діяльності. Оцінювання виступає важливим інструментом перевірки рівня якості, ефективності, дієвості (результативності), цінності та корисності тієї чи іншої діяльності, зокрема діяльності судів із розгляду та вирішення відповідних справ. Саме оцінювання надає можливість скласти відповідне уявлення про цю діяльність. Також його можна

вважати засобом з'ясування переваг, позитивних або негативних властивостей та аспектів діяльності суду.

Стан дослідження. У фаховій літературі приділяється досить багато уваги питанням призначення й сутності оцінювання та його формам. Так, скажімо, Д. В. Сухінін указує, що оцінювання – це дослідження, яке визначає стан виконання й наслідки надання послуги за якісними та кількісними показниками, відповідність встановлених цілей результатам, а також